

Праця серця

Продзвенів з уроку дзвінок, а в класі учні продовжують сидіти нерухомо за партами: мов зачаровані, слухають викладача історії. А він і сам захопився, на запитання дітей відповідав ґрунтовно, детально і, що головне, дохідливо. Вчити історію — значить вчити життя, тож і будь-яку тему з цього предмету Іван Федорович Шишко прагне пов'язати з сучасністю, з тим дивовижним світом дитинства, де перебувають його вихованці. Ведучи їх слідами минулих епох, педагог немов би освітлює факти історії людства факелами сьогодення. І саме це пробуджує у дітей асоціативне мислення, викликає прагнення бути духовно прилученими до великих справ свого народу, виховує почуття громадянина.

етап уроку. І ось узагальнення та систематизація знань — ліс дитячих рук. Кожному хочеться висловити те, що він відкрив протягом 45-хвилинного спілкування з вчителем. Так, урок досвідченого педагога є маленьке відкриття для його вихованців. А ще в наш непростий час переосмислення героїчного і трагічного шляху України, і те, і друге відчуваються на заняттях І. Ф. Шишка. У відповідях і запитаннях дітей, у їх допитливих обличчях я бачив потребу пізнати нове, з'ясувати своє місце в навколишньому світі, віру в свого наставника і повагу до нього. Такий «зворотний зв'язок» від дітей — яскраве свідчення їх духовного росту, мудрості і любові до них педагога-майстра. Для них, школярів, він довгими вечорами схиляє посивіле чоло над книж-

Майже вся трудова біографія — а це три десятиліття — Івана Федоровича пов'язана з Липківською школою. Тут починав працювати молодим вчителем, тут знайшов свою особисту долю, тут в певній мірі реалізувався як педагог-майстер і відомий краєзнавець. Виростив двох дітей, що обрали батьківський шлях і теж стали вчителями. І досі свій педагогічний пошук, суть якого — якнайкраще навчити дітей — І. Ф. Шишко веде постійно і наполегливо. Нині в «арсеналі» засобів боротьби за високі знання учнів у Івана Федоровича не тільки різноманітні, суто дидактичні прийоми і методи, а й багатющий психологічний досвід. Цей досвід зумовлює особливу, творчо піднесену атмосферу уроку. Одним з її проявів, може, чи не найголовнішим, є вміння подати на перший погляд звичайний навчальний матеріал цікаво, своєрідно, доступно всім учням. Тема уроку, на який попросився якось до Івана Федоровича, звучала буденно — «Місто в середні віки». Але з перших хвилин заняття побачив, як зацікавились діти. Поступово цілий світ середньовічного міста з подробицями праці, звичаїв, політичного устрою, мистецтва поставав перед уявою дітей. Ілюстрації, вивішені на дошці, наче ожили від пояснень вчителя. Якось непомітно став необхідним підручник, аби поглибити щойно вивчене. А згодом учні і справді побачили вулиці давнього міста у кінофільмі, який «приберіг» Іван Федорович на завершальний

нами та конспектами, для них разом з колегами-однодумцями роками створював сільський краєзнавчий музей, яким завідує і понині і якому недавно присвоєно почесне звання народного. Для дітей же клопітливо, до дрібниць обладнував кабінет в непристосованому приміщенні. В тому кабінеті я був на його уроці, дивився учбовий фільм. Згадалось, що минулого року Іван Федорович з своїми вихованцями на території музею знімався у документальному фільмі про відзначення народних свят. Тоді І. Ф. Шишко був і консультантом митців з Київської студії «Українохроніка», що працювали над фільмом.

Про хорошу людину, як про книгу, можна розповідати багато, бо у кожній грані життя вона щось відкриває іншим людям. Є чому повчитися у Івана Федоровича і колегам по роботі. Він завжди допоможе, порадить, пожартує.

Це той вчитель, про роботу яких добре сказав В. Л. Сухомлинський: «Праця педагога — це насамперед праця серця»... Нелегка вона, та щоб залучити дитячі душі до високого, мудрого, вічного, іншого засобу немає. Закінчується урок Івана Федоровича. Ні, він продовжується і на перерві, він продовжуватиметься у всьому подальшому житті його вихованців, бо залишає у їх пам'яті і серці те, що, з'явившись, не вмирає, як любов до свого краю, до свого народу, ніколи.

Анатолій КАРДАШ,
вчитель Липківської НСШ.